

HISTORISCH SUDOKU

CHRISTENEN EN HORIGEN

Verbanden tussen begrippen bedenken en beargumenteren is niet eenvoudig. Zeker niet als je in een variëteit aan begrippen verbanden moet aanbrengen. Toch is dat waar het in deze werkvorm om draait! Sudoku, wie kent het niet. In de les, in de trein, thuis, overal zijn mensen sudoku's aan het invullen. Blijkbaar vindt de mens het puzzelen en uitdokteren leuk. Om deze reden is er ook een historische variant bedacht van deze sudoku's, de historische sudoku's. In dit geval moeten niet cijfers op de juiste plaats worden gezet, maar historische begrippen. Net als de cijfers moeten de begrippen wel kloppen met de andere begrippen.

De 'Historische sudoku' laat leerlingen:

- verbanden leggen tussen historische begrippen
- betekenis geven aan begrippen
- samenhang tussen begrippen, personen en gebeurtenissen zien

Onderwerp	De verspreiding van het christendom en het ontstaan van een zelfvoorzienende agrarische cultuur. Deze opdracht past bij de kenmerkende aspecten: 'de verspreiding van het christendom in geheel Europa' en 'de vrijwel volledige vervanging in West-Europa van de agrarisch-urbane cultuur door een zelfvoorzienende agrarische cultuur, georganiseerd via hofstelsel en horigheid'
Activiteit	Met begrippen samenhang binnen een specifiek onderwerp aanbrengen
Tijdsduur	De werkvorm duurt 30 minuten, inclusief nabespreken
Beginsituatie	Niveau: bovenbouw havo/vwo In de klas is er aandacht geweest voor de opkomst de verspreiding van het christendom in Europa en het verdwijnen van de agrarisch-urbane cultuur en opkomst van de zelfvoorzienende agrarische cultuur
Instrueren	Wat: belangrijke begrippen binnen deze twee kenmerkende aspecten met elkaar in verband brengen Hoe: Jullie krijgen per tweetal een blad waarop acht begrippen ingevuld kunnen worden. Onderaan het blad staan twaalf begrippen waar je uit kunt kiezen. De verbanden die je hebt gelegd, schrijf je op het invulblad. Waarom: Het is niet voldoende om losse begrippen te kennen. Voor het eindexamen moet je allerlei begrippen aan elkaar kunnen koppelen. Je moet dus verbanden kunnen leggen tussen begrippen.
Uitvoeren	Leerlingen werken in duo's. Geef iedere leerling een eigen opdracht- en invulblad. Laat leerling samen het schema invullen. Als het schema is ingevuld, vullen de leerlingen het vragenblad in, waar expliciet naar de historische verbanden wordt gevraagd.
Nabespreken	Wat: Welk begrip heeft iedereen gebruikt? Hoe: Hoe ben je te werk gegaan? Waarom: Hoe helpt deze oefening bij het leren van geschiedenis?

Literatuurverwijzingen:

- Aardema, A. (red.), *Leerlingen construeren het verleden: Actief Historisch Denken 3* (Boxmeer, 2011).

Deze werkvorm is volledig tot stand gekomen om geschiedenisdocenten te inspireren activerende didactiek toe te passen in hun lessen. Mocht u van mening zijn dat in deze specifieke werkvorm content gebruikt is waarover u copyright beschikt, kunt u zich wenden tot de beheerder van de website.

HISTORISCH SUDOKU

CHRISTENEN EN HORIGEN

We kennen allemaal het spel Sudoku. Dit spel kan, naast met cijfers, ook gespeeld worden met historische begrippen. Vul het onderstaande schema op een correcte wijze in. Gebruik daarbij negen van onderstaande twaalf begrippen. De pijlen staan voor verbanden tussen twee begrippen. Plaats de begrippen zo in het schema dat je bij elk verband een juiste redenering kunt geven.

Autarkie
Boeren
Domein

Herendienst
Hoeve
Hof

Horigheid
Hofstelsel
Landbouwsamenleving

Middeleeuwen
Rentmeester
Romeinse Rijk

Als je klaar bent, vul je individueel het invulblad in.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

Je hebt zojuist het schema met de begrippen ingevuld en alle begrippen aan elkaar verbonden. De opdracht hieronder maak je individueel. Je mag dus niet meer overleggen. Je hebt negen begrippen in het schema gezet, deze zijn met elkaar verbonden. In het schema zijn de verbanden genummerd. In totaal heb je 12 verbanden in het schema aangelegd. Deze verbanden moet je hieronder beschrijven.

1. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

2. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

3. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

4. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

5. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

6. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

7. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

8. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

9. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

10. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

11. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

12. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

HISTORISCH SUDOKU

CHRISTENEN EN HORIGEN

We kennen allemaal het spel Sudoku. Dit spel kan, naast met cijfers, ook gespeeld worden met historische begrippen. Vul het onderstaande schema op een correcte wijze in. Gebruik daarbij negen van onderstaande twaalf begrippen. De pijlen staan voor verbanden tussen twee begrippen. Plaats de begrippen zo in het schema dat je bij elk verband een juiste redenering kunt geven.

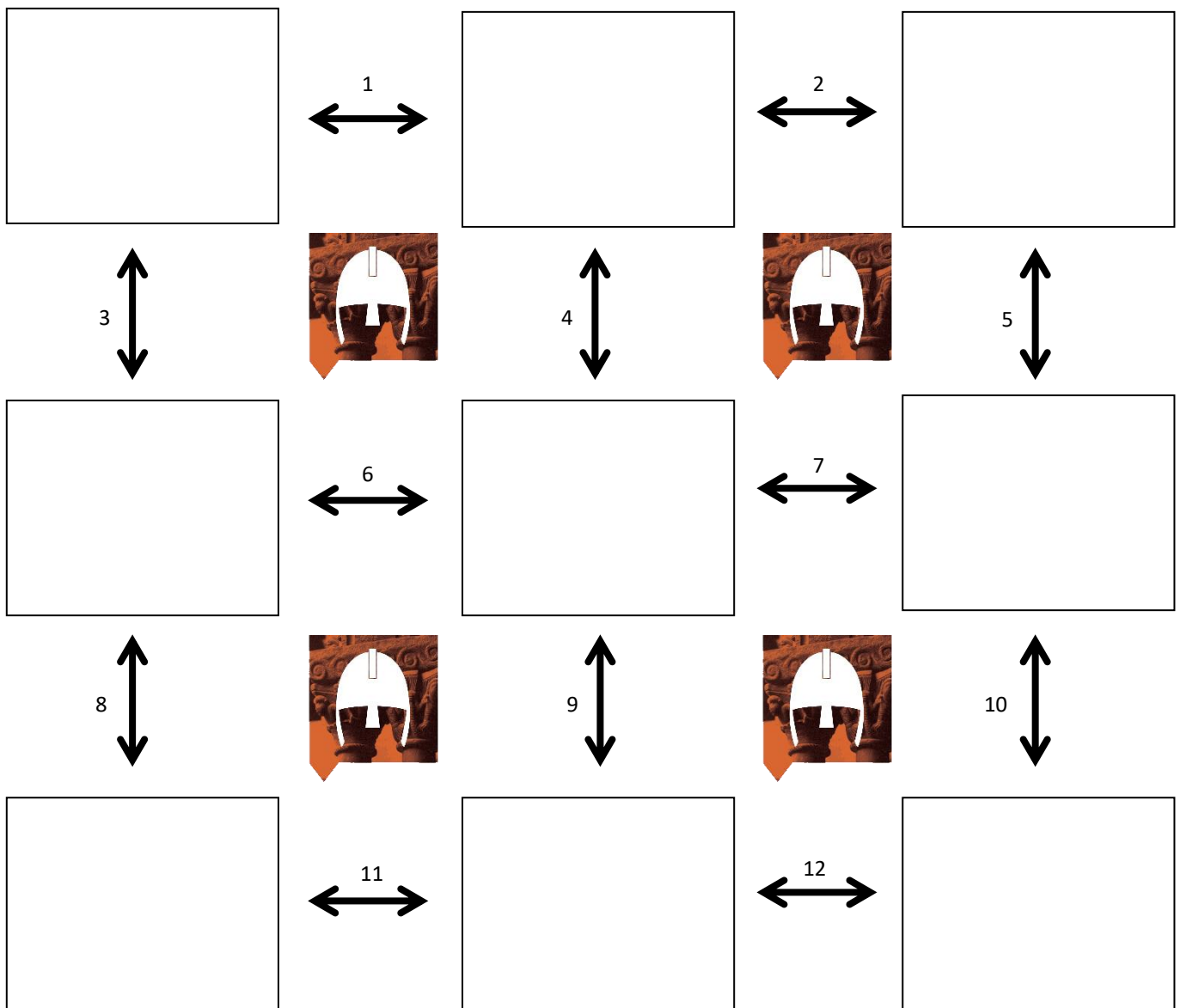
Abt
Bisschop
Clovis

Dopen
Heiden
Klooster

Missionaris
Monnik en non
Paus

Relikwie
Schisma
Tweezwaardenleer

Als je klaar bent, vul je individueel het invulblad in.

Je hebt zojuist het schema met de begrippen ingevuld en alle begrippen aan elkaar verbonden. De opdracht hieronder maak je individueel. Je mag dus niet meer overleggen. Je hebt negen begrippen in het schema gezet, deze zijn met elkaar verbonden. In het schema zijn de verbanden genummerd. In totaal heb je 12 verbanden in het schema aangelegd. Deze verbanden moet je hieronder beschrijven.

1. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

2. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

3. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

4. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

5. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

6. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

7. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

8. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

9. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

10. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

11. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

12. Begrip _____ heeft met begrip _____ te maken, omdat

